

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 3: 15 - CANNABIS AND MARIJUANA

OU ISRAEL/BEIT KENESSET HANASI - WINTER 2025

A] RECREATIONAL CANNABIS USE IN ISRAEL

- Smoking tobacco is legal in Israel and the rate of smokers in Israel is actually relatively high compared to the average rate among OECD countries. In 2020, the rate of smokers among adults in Israel was about 20%, with men smoking more than women.¹
- In the religious sector in Israel, there is a significant rate of smoking among Haredi men, many of whom start as teenagers, especially on Purim.
- Before March 2017, cannabis for recreational purposes was illegal in Israel and those charged with public cannabis usage could face heavy fines or prison, although it was reported that in 2015 the number of arrests for this was low.
- Nevertheless a survey in 2017 found that 27% of Israelis between the ages of 18 and 65 had consumed cannabis in the previous year, which is the highest rate of annual cannabis usage in the world, followed by Iceland and the US at 18% and 16% respectively.
- On April 20, 2018, Israeli pharmacies were legally permitted to begin selling cannabis oil under a pilot program.
- As of April 1, 2019, Israel decriminalized the use of cannabis for citizens over the age of 18 when used in private. Possession of a home-grown marijuana plant and buds are no longer a punishable offence.
- Medical cannabis use is now widespread in Israel, with around 137,000 licensed medical cannabis patients in 2024 and 3,000 more being added per month².
- In the US, 24 states (and DC) have now legalized recreational use of cannabis. 38 states (and DC) have legalized medical use of the drug.
- The halachic issues involved in tobacco smoking have been well examined over the years and includes:
 - the responsibility to care for one's health and the limitations of the halachic principle of *shomer peta'im Hashem* - that God protect the simple.
 - the question of smoking on Yom Tov
 - smoking in public places and causing others to inhale passive smoke
- In this shiur we will examine some of these issues, and others, as they relate to recreational drug use.

B] CANNABIS IN THE TANACH?

1. וַאֲתָהּ קַח-לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מִרְדְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאֹת וְקִנְמֹן בֶּשֶׂם מִחֲצִיתוֹ חֲמֵשִׁים וּמֵאֲתָיִם וְקִנְהָ בֶשֶׂם חֲמֵשִׁים וּמֵאֲתָיִם:

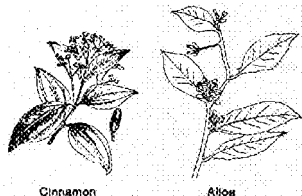
שמות ל"ב

The Torah lists the herbal ingredients needed to create the anointing oil as including kinmon-bosem and kanei-bosem - translated by R. Aryeh Kaplan as 'fragrant cinnamon' and 'fragrant cane'

fragrant cinnamon (Rashi; Septuagint; Abarbanel, Coccol in: Sponholt; Ibn Jarach; Ramban on Kerithoth 1:1, but see Ramban on 5:134). Kinmon in Hebrew. This is the dried bark of the cinnamon tree, *Cinnamomum zeylanicum*, a species of laurel cultivated mainly in Ceylon (cf. *Yad, Kley HaMikdash* 1:3; cf. Theophrastus, *Plants* 9:7; Hierodorus 2:11).

According to others, however, the kinmon of the Bible is aloeswood or lignum aloes (Radak, Shemot; cf. Saadia; see Ramban on 5:134). This is the resinous barkwood, *Agalium agallocha* of the family *Thymelaeaceae*, which grows in the East Indies and tropical Southeast Asia, and is still used for incense and perfumes.

According to other ancient sources, the "cinnamon" of antiquity was not the Ceylonese product, but an herb coming from Arabia (Theophrastus, *History of Plants* 9:4; Strabo 16:778; Dioscorus *Sticulus* 1:49, 5:46) or Ethiopia (Pliny 12:14). Some identify it with "Mecca Straw" (*papa de Mecca* in old Spanish; Rabinowitz; Abarbanel), which was used as fodder for camels (Shir HaShirim *Habbah* on 4:4). There are also indications that the "cinnamon" of antiquity grew in the Holy Land (Jerusalem, *Peah* 7:4; Bereishith Rabbah 85:17; see Kaffar *Ya'arach* 10, 512).

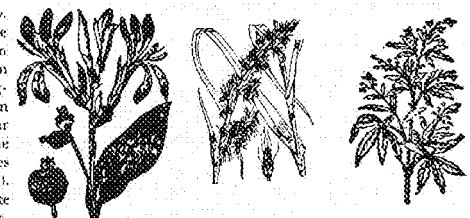
Cinnamon

Aloe

fragrant cane. *Keneh bosen* in Hebrew.

Ancient sources identify this with the sweet calamus (Septuagint; Ramban on Kerithoth 1:1; Saadia; Ibn Jarach). This is the sweetflag or flag-root, *Acorus calamus* which grows in Europe. It appears that a similar species grew in the Holy Land, in the Hula region in ancient times (Theophrastus, *History of Plants* 9:7). Other sources apparently indicate that it was the Indian plant, *Cymbopogon martinii*, which has the form of red straw (*Yad, Kley HaMikdash* 1:3). On the basis of cognate pronunciation and Septuagint readings, some identify *Keneh bosen* with the English and Greek cannabis, the hemp plant.

There are, however, some authorities who identify the "sweet cane" with cinnamon bark (Radak, *Shemot*). Some say that kinmon is the wood, and *keneh bosen* is the bark (Abarbanel).

Canna

Cymbopogon

Hemp

1. See *A Permissible Sin: Perceptions of Smoking Among Haredi Men in Israel*, Shlomo Guzman-Carmeli, Rotem Weizman, Tammar Friedman - Journal of Religion and Health (2024) 63:2559–2580, February 2024

2. See <https://www.timesofisrael.com/amid-high-demand-medical-cannabis-experts-hail-game-changing-relaxation-of-rules/>

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

2. וקנה בשם - קנה של צמח לפי שיש קנים שאינן של צמח הוורד לומר צמח:

רש"י שמות ל:כג

Rashi writes that 'kannei-bosem' is simply a reference to wooden sticks that have fragrance, and not to a specific species.

- As such, some commentators have associated kana-bosem with the hemp plant, or cannabis³ and have suggested that kana-bosem became 'kannabis' in Greek⁴. Others identify the plant as either Acorus calamus or Cymbopogon citratus.

3. לא קנית לי בכסף קנה וחלב וזכית לא הרויתני אך העבדתני בחטאותיך הוגעתני בעונותיך:

ישעיהו מג:כד

God berates the Jewish people for not having made the effort to purchase 'kanah' for money in order to perform the Temple service.

4. (כד) לא קנית קנה - קנה הוא קנה צמח שהיה צמח, ואמר צמח לא קנית לפי שלא היה הקנה צמח ישראל כי אם על ידי קנין כי מארץ רחוקה היה צא להם כמו שכתוב וקנה הטוב מארץ מרחק:

רד"ק שם

The Redak understands this to be the spice kane-bosem, which did not grow in Eretz Yisrael and had to be purchased for money in the spice trade.

5. (כד) לא קנית - לא הלכתי לקנות קנה להקטיר על המזבח כי היתה גדלה בירושלים:

מצודת דוד שם

The Metzudat David learns the opposite pshat - this was a common spice that grew locally and did not even have to be bought at great expense, and even so the people did not bother!

6. וקנה בשם הם הקנים הדקים פתבו האדמים מאי הדו וריחן טוב והם ממניי הבשמים שנותנין אותם הרופאים בצרי:

רמב"ם הלכות כלי מקדש אג

The Rambam rules that kanna-bosem is a spice from India which is used by doctors in balm⁵.

7. היתה שדהו זרועה קנבוס או לוף לא יהא זרוע ובא על גביהם שאינן עושין אלא לשלשה שנים

משנה מסכת כלאים פרק ב משנה ה

The Mishna in Kilayim refers to a plant called kanbus which produces crops only every three year. As such one may not plant another crop in the ground while waiting for the kanbus to grow.

8. שש - זה פשתן. הביאה מן [הנקבות] [הקנבוס]⁶ פסולה.

תוספתא מסכת מנחות פרק ט הלכה ז

The Tosefta in Menachot discusses the source of the material 'shesh' which is used extensively in the Temple furnishings and the clothes of the Cohanim. It has to come from linen and may not be made from 'kanbus'.

3. Hemp and cannabis are simply two names for the same flowering plant from the Cannabaceae family, which has been used medically in China since 2800 BCE. Legally, hemp is the name used for the plant when it contains 0.3% or less is Tetrahydrocannabinol (THC) by dry weight. This is the chemical that gives the "high" associated with the plant. Legally, "marijuana" refers to cannabis that has more than 0.3 percent THC by dry weight. Some object to the word marijuana since it was used originally with a negative and racist overtone, blaming Mexicans and other Latino immigrants for the smuggling of the drug. Hemp is also used in the manufacture of other products, including paper, clothing, textiles, animal feed, plastic and food products such as hemp seed, hemp milk, hemp protein powder, or hemp oil. The name 'canvas' is from the same root as cannabis. The name 'hemp' is from Old English henep, hænep, of Germanic origin; related to Dutch hennep. It derives from the Greek kannabis, with the k morphing to an h and the b to a p. The THC chemical was actually first isolated in 1963 by an Israeli researcher at the Weizman Institute. Rephael Mechoulam and his team also elucidated the chemical structure of cannabidiol (CBD), another key ingredient in marijuana that has many potential medical uses but no psychoactive effect on humans - see <https://www.nationalgeographic.com/magazine/article/marijuana-science-drug-research-legality>. Both CBD and THC work with receptors that release neurotransmitters in the brain and can affect pain, mood, sleep, and memory.

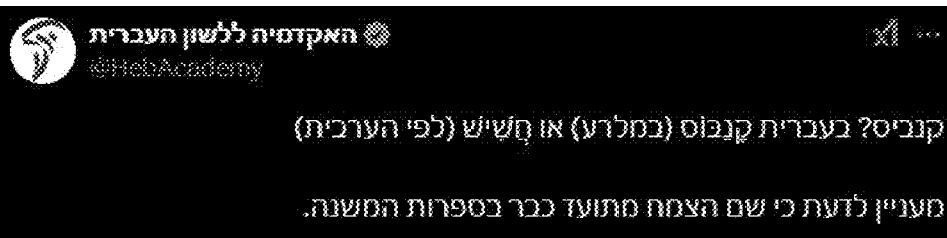
4. This connection has been championed by the Semitic anthropologist Sula Benet, of the Institute of Anthropological Sciences in Warsaw who has been quoted as saying: "The astonishing resemblance between the Semitic kanbos and the Scythian cannabis lead me to suppose that the Scythian word was of Semitic origin. These etymological discussions run parallel to arguments drawn from history. The Iranian Scythians were probably related to the Medes, who were neighbors of the Semites and could easily have assimilated the word for hemp. The Semites could also have spread the word during their migrations through Asia Minor."

5. The following appears in the footnotes of the Moznaim edition: "In his notes to his translation of the Rambam's Commentary to the Mishnah (Keritot 1:1), Rav Kapach identifies this as the acorus calamus plant. In his Living Torah, Rav Aryeh Kaplan identifies this as the cymbopogon martini or palmarosa plant".

6. This alternative girs appears in the 1820 Vienna Tosefta printed in the version called the Or HaGanuz.

[illegible]

In this 14th century manuscript of the Tosefta⁷ the word is written as 'kannabis'.

- The Academy of Hebrew Language⁸ identifies the Mishnaic kanbos with cannabis⁹/hashish¹⁰.

10. אין עושין פתילה לנר של שבת מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון: צמר ושער וכיוצא בהם, אלא מדבר שהאור נתלה בו כגון: פשתה נפוצה ובגד שש וצמר גפן **וקנבוס** וכיוצא בהן.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסד סעיף א

The Shulchan Aruch lists kanbus as one of the types of fabric from which wicks may be made for Shabbat lamps¹¹.

- Organic residue found on the altar of an ancient temple from around the 8th century BCE discovered at Tel Arad was identified as cannabis. This had been mixed with animal dung so that it would burn and release the cannabis fumes into the air¹².

C] ENDANGERING HEALTH & SHOMER PETA'IM HASHEM

- One of the main halachic sources on this topic is a 1973 teshuva by R. Moshe Feinstein which we will examine below in which he clearly prohibits cannabis use for a number of reasons.
- Other poskim who have prohibited cannabis use include: R. Shlomo Zalman Auerbach¹³, R. Chanan Ayalow¹⁴, R. Eliezer Shlomo Shik¹⁵, Rav Ezra Basri¹⁶, R. Chaim Yosef David Weiss of Antwerp¹⁷, R. Hershel Schachter¹⁸ and Rav Ya'akov Ariel¹⁹.

7. MS Vienna 20

8. See <https://hebrew-academy.org.il/2013/06/11/אריג-הקנבס-וקיטור-הקנבוס> for an article on the topic by Yaakov Etzion from the Academy.

9. Today the technical name for cannabis in Hebrew is *cannabus*, as it is written in an academic dictionary dated 1970.

10. Hashish is from Arabic hashshashin, plural of hashshash, which the Merriam-Webster dictionary translates as a “worthless person, literally, hashish user, which transferred to Medieval Latin as assassinus. This is the origin of the word “assassin”, which was first used in English in 1520.

11. But see MB 264:2 who rules that, ideally, canvas wicks should be avoided.

12. See <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03344355.2020.1732046> and https://www.youtube.com/watch?v=RYdsQ5zUIOQ&ab_channel=RyanHembree

13. Ma'adanei Shlomo p 431. See also Nishmat Avraham vol 1 155:2.

”והוא יש איסור מצד הדין לקחת סמים כו', דלקיחת סמים כמו שעושים ברחוב ודאי מזיק את גופו ואסור משום חבלת גופו דאיסור גמור הוא כו'. בסמים דאסור בכל העולם והתנפס בה נידון כעבריו הוא ודאי משום שדעת כל הרופאים דהוא דבר שמזיקו, ואסור.”

14. Shu't Asher Chanan 8:39. "המסקנה ברורה שאסור מן הדין להשתמש בסמים אפילו הקלים שבהם וקרוב הדבר לאיסור מהתורה משום כילוי הגוף והנפש."

15. Asher Benachal 34 p 34. "אדם המעשן סמים זה פשוט מסוכן מאד, כי הסמים שורפים ואוכלים ומפסידים את תאי המוח עד שמאבד את שפיותו לגמרי."

16. Dinei Mamanut 4 p.117. "This destroys the body, and we may not cause harm to the body. And strong drugs are eventually fatal."

17. U'vacharta Bachaim p.20.

18. See his detailed psak at <https://www.yutorah.org/lectures/details?shiurid=1029688>

19. Meohalei HaTorah pp. 195-198. - Question: What is the prohibition against taking soft drugs, which broaden sensation and imagination? Answer: Your question was addressed by Ramban... He calls this “degraded with the Torah’s license”, one who licenses himself, for example, to gorge himself on wine, meaning to be alcoholic. The sensation and imagination of which you speak are counter to the human destiny of truly actualizing one’s potential and fulfilling the command, “You shall be holy.” Even if we would ignore, as it were, the problem of addiction, and the harm which, G-d forbid, a person who takes drugs could inflict upon himself or others, a person’s entry into a situation in which he loses intellectual control, entering the influence of drugs upon his sensation and imagination and elevating them over his intellect, would be a great corruption.

C1] THE IMPERATIVE TO GUARD ONE'S HEALTH

11. אמר ליה רב הונא לרבה ברבי: מאי טעמא לא שכיחת קמיה דרב חסדא דמחדן שמעתיה? אמר ליה: מאי איזיל לגביה? דכי איזילא לגביה מותיב לי במילי דעלמא. אמר לי: מאן דעייל לבית הכסא לא ליתיב בהדיא, ולא ליטרח טפי. אמר ליה: הוא עסיק בחיי דברייתא ואת אמרת במילי דעלמא? כל שכן, זיל לגביה!

שבת פב.

The Rabbis took health care very serious. Even apparently mundane matters such as healthy use of the bathroom are considered important Torah topics!

12. רבי נתן אומר: מניין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו, ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו? ת"ל: (דברים כב:ח) וְלֹא תִשֵּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ.

בבא קמא טו:

There is a negative mitzva not to do anything or own anything which is dangerous to health.

13. (ט) **רַק הַשְּׁמֶר לְךָ וְשִׁמּוֹר נַפְשְׁךָ מֵאֵד** פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יָמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבִנְיָךְ וְלִבְנֵי בְנִיךָ: (י) יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב בְּאֶמֶר ה' אֵלֵי הַקֹּהֵל לֵי אֶת הָעָם וְאֶשְׁמַעַם אֶת דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֶתִּי כֹל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל הָאָדָמָה וְאֶת בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן: (טו) וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דְּבַר ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּחָרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

דברים פרק ד'

The Torah contains a number of verses warning us to take care of ourselves. Although the pshat in these verses relates more to a warning against serious hashkafic errors, nevertheless these verses were taken by Chazal to refer halachically to an injunction to protect our bodies against harm.

14. תנו רבנן: מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך. בא הגמון אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו שלום. המתין לו עד שסיים תפלתו. לאחר שסיים תפלתו אמר לו: ריקא! והלא כתוב בתורתכם **רַק הַשְּׁמֶר לְךָ וְשִׁמּוֹר נַפְשְׁךָ** וכתוב **וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם**. כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום!! אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע את דמך מיד?

ברכות לב:

Chazal read this as also being a mitzva to protect our lives.

15. וְכָל הַמְנִיחַ גִּגּוּ בְּלֹא מַעֲקָה בִּיטָל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעֵבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁנֵאמַר: וְלֹא תִשֵּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ (דברים כב, ח). ח וְכָן כָּל מַכְשׁוֹל שִׁישׁ בּוֹ סַכְנַת נַפְשׁוֹת, מִצְוַת עֲשֵׂה לְהַסִּירוֹ וְלִהְיוֹת מִמֶּנּוּ וְלִהְיוֹת בְּדֶבֶר יִפָּה, שְׁנֵאמַר: הַשְּׁמֶר לְךָ וְשִׁמּוֹר נַפְשְׁךָ (דברים ד, ט). ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה ביטל מצות עשה ועבר בלא תשיים דמים.

שולחן ערוך חושן משפט הלכות שמירת נפש סימן תכו סעיף ו, ח

The Shulchan Aruch rules that there is a Torah mitzva to avoid danger - learnt as an extension of the mitzva to put a railing around a flat roof.

16. 5. נלע"ד הטעם שהזכירה החורה על שמירת הנפש הוא מטעם שהקצ"ה צרא את העולם צחסדו להטיב להנצחיים שיכירו גדולתו. ולעבוד עבודתו צקיום מלותיו ותורתו כמו שאמר הכתוב (ישעיה מג:ו) **כֹּל הַבְּרָכָה צְשָׁמִי וְלִבְצוּקִי צְרָאֲתִי** וכו'. וליתן להם שכר טוב בעולם. והמסכן את עצמו כאלו מואס צרלון צוראו ואינו רואה לא צעבודתו ולא צמתן שכרו. ואין לך זלזול אפקירותא יותר מזה!

באר הגולה חושן משפט סימן תכו

The Be'er HaGola commentary ends his comments on Shulchan Aruch Choshen Mishpat by emphasizing that someone who fails to protect their health is throwing back at God the immensely generous gift of life!

17. אם רוב נכרים - נכרי, אמר שמואל: ולענין פקוח נפש אינו כן!

יומא פה.

When there is potential danger to life we do not follow the majority but rather take account of small probabilities! There are three levels of obligation²⁰ in removing health and safety threats from our lives:

- Imminent and present dangers to life and limb - Torah obligation.

20. For an excellent concise presentation of these see

<https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/830962/rabbi-aryeh-lebowitz/ten-minute-halacha-can-a-school-compel-parents-to-vaccinate-their-children/>

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

- Activities which present a low but significant risk of danger - Rabbinic obligation.
- Activities which present a low-level longer-term risk to health - positive behavior to act in this way, although we apply the principle Shomer Peta'im Hashem (see below).

C2] IMMINENT AND PRESENT DANGERS

18. אחד הגג²¹ ואחד כל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בו אדם וימות כגון שהיתה לו באר או בור בחצירו, בין שיש בהן מים בין שאין בהן מים, חייב לעשות להן חוליה גבוהה עשרה טפחים או לעשות לה כסוי כדי שלא יפול בה אדם וימות. וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה ש'השמר לך ושמור נפשך'. ואם לא הסיר, והניח המכשולות המביאין לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר על לא תשים דמים.

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יא הלכה ד

The Rambam rules that there are two Torah mitzvot to do what is necessary to protect our physical health from damage. This is also ruled at the end of Shulchan Aruch.²² As such, there is not only a negative prohibition on dangerous behavior but also a positive mitzva to be proactive and take all necessary steps to avoid dangers to health. Examples in this category would include allowing children to play on a roof, or near a pool without a fence, or leaving exposed live electrical wires.

19. ד אסור לילך במקום סכנה - ואם לא הסיר והניח המכשולות או שהכניס את עצמו בסכנה הרי ביטל מצות עשה זו ועבר על לא תשים דמים בביתך

חכמת אדם שער איסור והיתר כלל סח סעיף ד

The Chochmat Adam rules that by undertaking activity which is dangerous one is in breach of two Torah mitzvot²³.

C3] LOW BUT SIGNIFICANT RISK

20. ה הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות וכל העובר עליהן ואמר הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך או איני מקפיד על כך מכין אותו מכת מרדות.
ו ואלו הן: לא יניח אדם פיו על הסילון המקלח מים וישתה, ולא ישתה בלילה מן הנהרות ומן האגמים שמא יבלע עלוקה והוא אינו רואה, ולא ישתה מים מגולים שמא שתה מהן נחש וכיוצא בו מזוהל עפר וישתה וימות.

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יא הלכה ה

The Rabbis prohibited²⁴ a number of actions which presented a low level risk, such as drinking from liquids that were left uncovered and could have been contaminated by a snake depositing venom. Even though the likelihood of such danger, even when snakes were present²⁵, was low for an individual, when taken over the Jewish population as a whole this adds up to significant casualties and the Rabbis prohibited them.

21. צריך לזהר מליתן מעות²⁶ בפיו שמא יש עליהן רוק יבש של מוכי שחין. ולא יתן ככר לחם תחת השחי מפני הזיעה. ולא יתן תבשיל ולא משקים תחת המטה מפני שרוח רעה שורה עליהם. ולא ינעוץ סכין בתוך אתרוג או בתוך צנון, שמא יפול אדם על חודה, וימות. הגה: וכן יזהר מכל דברים המציאים לידי סכנה כי סכנתא חמירא מאיסורא ויש לחוש יותר לספק סכנה מלספק איסור. ולכן אסור לילך בכל מקום סכנה כמו תחת קיר נטוי או יחידי צלילה וכן אסור לשתות מים מן הנכרות צלילה עוד כתבו שיש לזרוח מן העיר כשדבר צעיר, ויש ללכת מן העיר תחתל הדבר, ולא צסופו. וכל אלו הדברים הם משום סכנה, ושומר נפשו ירחק מהם ואסור לסמוך אדם או לסכן נפשו בכל כיוצא בזה.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מאכלי עובדי כוכבים סימן קטז

The Shulchan Aruch and Rema lists a number of activities which are considered to be physically dangerous, whether based on practical concerns (eg exposed knives which a person could fall on) or spiritual concerns (eg ruach ra on food kept under a bed).

21. With regards to an unfenced roof, the halacha requires it to be fixed immediately even if the height of the drop is only 10 tefachim. Thus, even though the probability of death is not very high, it is a real possibility. In any event, the probability of significant injury is high, even at 10 tefachim.

22. Choshen Mishpat 427:6,8

23. See Yam Shel Shlomo Bava Kamma 8:59 who rules that some forms of self-harm will also fall under the rubric of *Bal Tashchit*.

24. There is a debate as to whether this issur is purely rabbinic or min haTorah but without malkut - see Michat Asher Devarim Siman 7.

25. The Shulchan Aruch (YD 117:1) rules that, now that snakes are no longer present in significant numbers in urban areas, this prohibition is no longer applicable.

26. Modern money is in fact filthy. Time Magazine reports: "Studies show that a solid majority of U.S. bills are contaminated by cocaine.... Also found on bills: fecal matter. A 2002 report in the Southern Medical Journal showed found pathogens - including staphylococcus - on 94% of dollar bills tested. Paper money can reportedly carry more germs than a household toilet. And bills are a hospitable environment for gross microbes: viruses and bacteria can live on most surfaces for about 48 hours, but paper money can reportedly transport a live flu virus for up to 17 days." see http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1914560_1914558_1914544,00.html

In these, we take the safek - the possibility of danger to health - more seriously²⁷ than a safek in pure halachic issues²⁸. The Rema therefore rules that we must apply this category to all relevant situations of significant risk of danger²⁹, including fleeing from a plague before³⁰ it becomes an epidemic.³¹

C4] LONG-TERM LOW-LEVEL RISKS TO HEALTH

22. הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא. שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה. לפיכך צריך להרחיק אדם עצמו מדברים המאבדין את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברין והמחלימים, ואלו הן: לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב, ולא ישתה אלא כשהוא צמא, ואל ישהא נקביו אפילו רגע אחד

רמב"ם הלכות דעות פרק ד הלכה א

The Rambam stresses that maintaining a healthy body is an essential prerequisite to being able to serve God since physical sickness holds a person back from connecting intellectually with the Divine.

23. **אם יש איסור בעישון סיגריות.**
הנה ליתן כלל להא דאמרו שומר פתאים ה' בשבת (קכט:) ובנדה (מה.) בשני דברים שאיכא בהם חשש סכנתא ולא זהירי בהו, אף שודאי בסתם חשש סכנתא אסור לסמוך ע"ז אף אם יזמן כה"ג בדבר שיש בו חשש סכנתא ולא זהירי בהו אינשי, נראה פשוט דבדבר דאיכא הרבה שלא קשה להו לבריאותם כלום כגון הרבה מיני אוכלין שהאינשי נהנין מהם ביותר כבשרא שמנא ודברים חריפים ביותר אבל קשה זה לבריאותן של כמה אינשי, ליכא בזה איסור מלאוכלן מצד חשש סכנה, מאחר דהרוב אינשי לא מסתכנין מזה. ועיין ברמב"ם פ"ד מדעות שנקט שם עניני אוכלין ומשקין הטובים לבריאות הגוף והרעים לבריאות הגוף ולא כתב בלשון איסור לא מדאורייתא ולא מדרבנן שאסרו חכמים והוא משום דעל כל הדברים האלו שפרט אותם לא שייך לאוסרן ממש מאחר דהרוב מהן עניני הנאה הן ולרובא דרובא דאינשי לא מזיק להו כלום ואיכא הרבה מהן שא"א להזהר בהו להרבה אינשי ולדברים כאלו דמי עישון סיגריות ובחשש כזה אמרין שומר פתאים ה'.

שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן עו

In a 1981 teshuva dealing with the permissibility of smoking³², Rav Moshe Feinstein quotes this third category of the Rambam and applies to it the principle of Shomer Peta'im Hashem - God protects the simple! Examples in this category may include eating fatty, sugary or salty foods

C5] TAKING RISKS IN LIFE - STRIKING THE CORRECT BALANCE

24. ג' נשים משמשות במוך - קטנה מעוברת ומניקה. קטנה - שמא תתעבר ותמות ... דברי ר"מ. וחכ"א: אחת זו ואחת זו - משמשת כדרכה והולכת, ומן השמים ירחמו. שנאמר (תהלים קט"ז) שומר פתאים ה'

נדה מה:

Chazal debated³³ whether a woman was allowed to become pregnant if there was a special and specific danger to her life. They conclude that we invoke the principle 'Shomer Peta'im Hashem' - ie one can undertake certain risky ventures and rely on protection from Heaven.

- At what point does a danger become halachically significant? What are the relevant factors?

C6] LIKELIHOOD OF RISK

25. ועכצ"ל דזהו באמת חשש רחוק ומיעוט שאינו מצוי דלא חיישי רבנן להאי ועל זה יש לסמוך משום שומר פתאים.

שו"ת אחיעזר חלק א - אבן העזר סימן כג

R. Chaim Ozer Grodzinsky understands that the relevant factor is how dangerous is the activity?

27. Depending on the level of actual risk, the safek could be deoraita or derebbanan. But, even in derabbanan, since it is a safek relating to danger, we are more likely to be strict.

28. Note the application of this to mixtures of fish and meat, which Chazal rule is prohibited due to a danger, and which may be prohibited in very low ratios whereas meat and milk could be permitted in such amounts. This has application to Worcestershire sauce which has a small fish content.

29. Meaning even where there was not an explicit rabbinic decree.

30. Some poskim have applied this in principle to inoculating against the plague before it happens.

31. Unless one takes the view that there is NO risk now from a plague outbreak but there IS a risk from the vaccination. In our two part series on vaccination we addressed this argument and suggested that it was not compelling - see <https://rabbimanning.com/vaccination/>

32. Rav Moshe categorized smoking in 1981 as a long-term low risk, but his talmidim and family (in particular Rabbi Dr Moshe Tendler) attest that subsequent data and understanding of smoking makes it very clear that he would not do so today!

33. See also Avoda Zara 30b, Nidda 31a, Yevamot 72a and Shabbat 129b in which this principle is discussed.

C7] ACTUAL IMMINENT OR POTENTIAL LATER RISK

26. דאע"ג דכלל בדינו דאין לך דבר עומד בפני פקוח נפש ואין הולכין בפ"נ אחר הרוב, זה דוקא ביש ודאי סכנת נפש לפנינו - כגון בנפל עליו הגל, דאז חוששין אפילו למיעוטא דמיעוטא. אבל בשעתה אין כאן פקוח נפש רק שיש לחוש לסכנה הבאה, בזה אזלינן בתר רובא כמו לענין איסורא. דאל"כ איך מותר לירד לים ולצאת למדבר שהם מהדברים שצריכין להודות על שנצולו? ואיך מותר לכתחלה לכנוס לסכנה ולעבור על ונשמרתם מאוד לנפשותיכם?

שו"ת בנין ציון סימן קלו

R. Ya'akov Etlinger explains that when it comes to an imminent and actual threat to life we are concerned even for the most unlikely situations. However, when we are considering a possible future threat to life, we follow the majority.

C8] 'NORMAL' RISK

27. ואמר שמואל: פורסא דדמא - חד בשבתא, ארבעה ומעלי שבתא בתלתא בשבתא מאי טעמא לא - משום דקיימא ליה מאדים בזווי. מעלי שבתא נמי קיימא בזווי! - כיון דדשו ביה רבים - (תהלים קטז) שומר פתאים ה'.

שבת קכט:

The Gemara here adds the condition that the risk must be something undertaken standardly by normal people in society.

28. קלו) ומן השמים ירחמו - שנאמר שומר פתאים ה'. וצריך ביאור, מ"ש מכל ספק סכנה דדחי שבת ולא סמכין אהא דשומר פתאים ה'! וצ"ל דאין האדם חייב להמנע ממנהג דרך ארץ. וממילא הוי כאילו אין בידו לשמור את עצמו ואז נשמר מן השמים. אבל היכא שבידו להזהר אינו בכלל פתאים, ואם לא ישמור את עצמו הוא מתחייב בנפשו ולא יהא משומר מן השמים.

קובץ שעורים כתובות אות קלו

R. Elchanan Wasserman rules that a person may take risks which are normal in society. A standard risk is considered to be something that a person cannot protect against, and so may rely on Heavenly hashgacha and will receive the protection from God that they deserve. But a risk which one CAN reasonably avoid will not be 'covered by' Shomer Peta'im Hashem and the person will be subject to the normal probabilities, with no recourse to Divine protection.

C9] NEED VS GAIN

29. ודע דאף בדברים שיש בהם סכנה מכל מקום בדבר שהוא מנהגו של עולם ודרך הכרח אין לחוש. דהרי ארבעה צריכים להודות וב' מהם הולכי מדברות והולכי ימים. הרי דאיכא בהם סכנה ומ"מ מותר לפרוש בספינה ולילך במדבר. ועיין באו"ח סי' רמ"ח לענין אם מפליגים סמוך לשבת, אבל בחול שרי. ולמה לא יאסור משום סכנה?! ... אלא ודאי דבדברים כאלה אשר לצורך העולם אין איסור כלל. וכן אין איסור לאשה להזדקק לבעלה אע"ג דהלידה הוי סכנה וכן משאמרו חז"ל דכל הדרכים בחזקת סכנה ועכ"ז מותר לצאת לדרך. ויצא לנו מזה דלפרוש לים הגדול לשוט היינו כדי לשוטט בעולם ולראות דברים חדשים וכדומה מהראוי להרחיק מזה רק לצורך מזונות או סחורה וכן ללכת במדברות ולכנוס בשאר סכנות במקום שאין צורך והכרח בודאי ראוי להרחיק אבל מה שהוא מנהגו של עולם אין לחוש לסכנה

שו"ת שם אריה חיו"ד סימן כ"ז

Rav Arie Leibush Bolchover³⁴ writes that the adoption of normal risks in regular society is permitted if for necessary purposes. It is thus permitted to travel when needed and for a woman to bear children, even though both of those activities are inherently dangerous. Where the risks are however unnecessary³⁵ or unusual one may not take them.

C10] WHO IS A 'FOOL'?

30. וז"ע אי שייך למימר האי טעמא שומר פתאים לתלמיד חכם שכוף יודע ומכיר ונזכר למופלג צדורו. ואפילו צאיניש דעלמא קשה דדבר ללד כל כך להחזיר הואיל ואיכא חשש סכנה

תרומת הדשן סימן ריא

Shomer Peta'im Hashem is an excuse for certain people and certain behaviors. But those people who should know better may not be able to rely on it!

34. Also author of Shu't Arugat Habosem. Rav of Zaslaw, Poland. Died in 1881

35. The definition of what is 'unnecessary' will be fluid. The Shem Aryeh quotes 'sightseeing' as an unnecessary risk, although this may well be different in today's age of world tourism. It may also depend on the nature of the risk involved. Very low risks would presumably become more acceptable even as the level of need decreases. Also, what is 'necessary' will depend on the individual. A business trader, whom the Shem Aryeh classifies as permitted to travel to make a living could presumably get a local job which did not require travel, although would earn less money!

31. איסור עישון סמים בע"ה. ב' דר"ח אייר תשל"ג. מע"כ מוה"ר ירוחם פראם שליט"א.

הנה בדבר אשר התחילו איזה בחורים מהישיבה לעשן חשיש (מערואואנא), פשוט שהוא דבר אסור מכמה עיקרי דינים שבתורה. חדא שהוא מקלקל ומכלה את הגוף
 שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן לה

In a famous 1973 teshuva³⁶ concerning marijuana use by yeshiva bachurim, Rav Moshe Feinstein's leading argument is the one concerning danger to health. Interestingly, even though he invoked the principle of Shomer Petaim Hashem regarding smoking (at least in 1981), he does NOT invoke it here regarding cannabis³⁷.

- So is marijuana use beneficial or dangerous to health³⁸?
- Much research has suggested that there ARE medical benefits to taking some kinds of cannabis. These could include:
 - treatment of some chronic pain, in particular neuropathic (nerve) pain.
 - increased appetite in undernourished patients
 - management of multiple sclerosis symptoms.
 - treatment of rheumatoid arthritis.
 - treatment of some gynecological pain conditions.
 - treatment of some alcohol or opioid dependencies.
 - treatment of depression, post-traumatic stress disorder, and social anxiety.
 - treatment of nausea and vomiting caused by chemotherapy.
 - a number of other possible treatments are in the experimental stage
- However, there are real potential health dangers to cannabis use, especially when smoking³⁹ marijuana. These could include:
 - impaired memory and mood changes.
 - impaired performance and reaction which can lead to serious injuries, including those from car accidents.
 - scarring in the respiratory system and damage to blood vessels in the lungs which can lead to bronchitis.
 - cannabis use disorder, which develops in between 10 and 30% of regular cannabis users.
 - dependency on other drugs. There is much discussion as to whether cannabis is a 'gateway' drug to others.
 - negative impact on male fertility.
 - raised possibility of heart disease and stroke.
 - short-term psychosis and hallucinations (such as seeing, hearing, tasting, smelling or feeling things that do not really exist).
 - long-term mental health conditions, such as schizophrenia⁴⁰.
 - possible suicidal thoughts, delusions and increased risk of depression.
 - exacerbation of existing symptoms of bipolar disorder
 - a possible causal link between long-term cannabis use and an increased risk of some cancers.
- The health assessment must be made on an INDIVIDUAL basis and only after consultation with a qualified medical professional⁴¹
- Most poskim are NOT prepared to apply the principle of *shomer petaim Hashem* to either tobacco or cannabis smoking today.

D] MEDICAL MARIJUANA

32. Judaism affirms that everything in creation is designed for a purpose. Alleviation of otherwise intractable pain is a known beneficial use of heroin. Marijuana is effective in alleviating nausea that is a side-effect of some forms of chemotherapy. There is every reason to believe that these drugs were given to man for the specific purpose of controlling pain and discomfort. Jewish teaching would enthusiastically endorse legislation legalizing the use - with adequate accompanying safeguards - of those substances in treatment of terminal patients.

Treatment of the Terminally Ill, Tradition 30:3 (1996), p. 62

36. This teshuva arose out of a specific context. In the early 1970s a group of Orthodox teenagers decided to ask a she'ela to three leading poskim as to whether use of cannabis would be halachically permitted, assuming that it was legal in the jurisdiction in which it was being taken. They asked R. Moshe Feinstein, R. Immanuel Jakobovits and R. Aaron Soloveitchik. All three responded that it was prohibited. This was also written up in a 1973 study - Judaism and Drugs; edited by Leo Landman; (New York, Commission on Synagogue Relations of Federation of Jewish Philanthropies of New York), which was reviewed by R. Reuven Bulka in Tradition 14:2 Fall 1973 pp 145-148. For a recent reassessment of the impact of R. Feinstein's teshuva see *It Is Legal and Everyone Is Using: Does Halakhah Permit Recreational Marijuana? Reassessment of Rav Moshe Feinstein's Teshuvah*, Sharon Galper Grossman, Hakira 30, 2021 pp 139-160.

37. He also does not apply the principle in his analysis of genetic testing for Tay Sachs since the risks are known and can easily be averted through testing.

38. It is important to note that the marijuana available for recreational use today has up to 10 times more THC concentration than that available in the 1970s and medical professionals take account of this when assessing the health risks and benefits of cannabis today.

39. Exposure to marijuana through non-smoking means can significantly reduce these risks.

40. Some research suggests that youth below age 20 who have smoked cannabis over 50 times are 6 times more likely to develop schizophrenia later in life.

41. On issues relating to medical marijuana see Rabbi Yair Hoffman's article at <https://www.5tjt.com/medical-marijuana-and-halacha/>

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

33. Judaism prioritizes health and encourages the use of medicine designed to improve one's health or reduce pain. Using medical cannabis products recommended by a physician should not be regarded as a chet, a sinful act, but rather as a mitzvah, an imperative, a commandment.

R. Menachem Genack, CEO of OU Kosher, quoted in J. Zalman, *Orthodox Union Certifies Medical Marijuana Products, Deems Their Use a 'Mitzvah'*, Tablet 12/20/15

34. והנה לפענ"ד נראה דכל היכא שתכשירי הרפואה הניתנים הן בצורת כדורים והן בצורת זריקות, נתנים המה ע"י הרופא במטרה כדי להקל מעליו יסוריו הקשים מותר לו לתת לחולה, הגם שמאידך המה מוסיקים לו ועלולים גם לקרב יותר את מיתתו, כי נראה שזהו ג"כ בכלל נתינת הרשות שנתנה התורה לרפואה. דהרמב"ן בס' תורת האדם שער הסכנה מבאר דדבר נתינת הרשות שהצריכה התורה לתת הוא מפני שאין לך ברפואות אלא סכנה מה שמרפא לזה ממית לזה. וא"כ ה"נ בנתינת זריקת מורפיום וכדומה הגם שזה בא אך ורק כדי להשקיט את היסורים מ"מ נראה דג"כ בכלל כדי לרפאות הוא, דאין לך דבר שקשה לאדם וסבלו רב יותר מיסורים הבאים עליו ל"ע. ולכן כשנותנים לו דבר כדי להשקיט את יסוריו זהו בעצמו נקרא נתינת רפואה לרפאות ולהשקיט את יסוריו, ומותר לכן לתת לו זאת הגם שמאידך זה עלול לקרב מיתתו.

שו"ת ציץ אליעזר חלק יג סימן פז

The Tzitz Eliezer issued this ruling in connection with the giving of morphine to terminally ill patients in order to alleviate intense pain. Even though the drug has potentially harmful effects, and could even accelerate the demise of the patient, since it is being administered by doctors for pain control it is halachically permitted.

E] LOSING ONE'S MENTAL FACULTIES

35. ואף אם נמצאו אנשים בריאים שלא מזיק להם כל כך אבל מקלקל הוא את הדעת ואינם יכולים להבין דבר לאשורו. שזה עוד יותר חמור שלבד שמונע עצמו מלמוד התורה כראוי הוא מניעה גם מתפלה וממצות התורה שעשיה בלא דעת הראוי הוא כלא קיימם.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן לה

Rabbi Feinstein continues with another key consideration - that losing the sharpness of one's mental faculties is prohibited. One will not be able to study Torah properly, daven or perform mitzva without clarity of mind. This concern would equally apply to becoming intoxicated with alcohol⁴².

36. בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואי הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד (תהלים מב:ג) *צִמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לֵאמֹר הִי*

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב הלכה ב

The Rambam insists that we have our mental focus at all times to connect with God and fulfil the mitzva of Ahavat Hashem.

37. בזמן שאדם מתבונן בדברים האלו ומכיר כל הברואים ממלאך וגלגל ואדם כיוצא בו, ויראה חכמתו של הקדוש ברוך הוא בכל היצורים וכל הברואים, מוסיף אהבה למקום ותצמא נפשו ויכמה בשרו לאהוב המקום ברוך הוא.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה יב

The Rambam describes how we are meant to be engendering in our very flesh an intense desire to understand God.

38. הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך להרחיק אדם עצמו מדברים המאבדן את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברין והמחלימים

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה א

One must strive at all times for a healthy body and mind so that one can do the central mitzva of knowing God.

39. כשהחכם שותה יין אינו שותה אלא כדי לשרות אכילה שבמעיו. וכל המשתכר הרי זה חוטא ומגונה ומפסיד חכמתו

רמב"ם הלכות דעות פרק ה הלכה ג

Becoming drunk⁴³ to the point of lack of understanding is a prohibition.

42. See for instance Hayyei Adam Hilchot Megila 155:30 who lists similar reasons when ruling that it is prohibited to become totally drunk on Purim. Note that the intoxication effects of cannabis and alcohol are entirely different. We can measure clearly how alcohol impairs judgement and a few sips will not have a significant effect. However, a few puffs of cannabis can be very intoxicating and the chemical can remain in the bloodstream for a month afterwards!

43. See also Hilchot Svatat Yom Tov 6:20 in which the Rambam rules that it is impossible to serve God when drunk.

40. רבי דוסטאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר - כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ט:ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך.

אבות ג'ח

Chazal state in Pirkei Avot that forgetting Torah is so serious as to be tantamount to being mortally guilty⁴⁴!

41. ואמר רבי אלעזר: כל המשכח דבר מתלמודו (ריטב"א) - פ"י שגורם במזיד לשכוח דבר מתלמודו. גורם גלות לבניו, שנאמר (חושע ד:) ונתשכח תורת אלהיך אשר נתת לנו ונתת לנו גם אנחנו.

יומא לה

The Gemara stresses the negative consequences of forgetting one's learning, which the Ritva understands to mean doing things to ourselves willingly⁴⁵ which cause our minds to forget Torah.

F] INCREASING ONE'S DESIRES, ADDICTIONS AND CRAVINGS FOR PLEASURE

42. ועוד שהוא גורם תאוה גדולה אשר הוא יותר מתאוה אכילה וכדומה הצריכים להאדם לחיותו. ויש שלא יוכלו לצמצם ולהעביר תאוותם, והוא איסור החמור שנאמר בבן סורר ומורה על תאוה היותר גדולה שיש לו לאכילה אף שהוא לאכילת כשרות. וכ"ש שאסור להביא עצמו לתאוה גדולה עוד יותר ולדבר שליכא שום צורך להאדם בזה שהוא אסור. ואף שלמלקות נימא שאין עונשין מן הדין מ"מ לאיסורא ודאי עובר על לאו זה. ואיכא גם הטעם דאיכא בבן סורר ומורה שסופו שילסטם את הבריות כדאינא בסנהדרין בפ' בן סורר (ס"ח ע"ב).

ש"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן לה

Rabbi Feinstein continues with a prohibition that he derives from the mitzva of the Ben Sorer U'moreh - that one is not permitted to act in ways which raise their desires and cravings for pleasure.

• This is a novel reading of the mitzva - that the son is already engaged in a life of pleasure-seeking to the point that it is clear that he will ultimately resort to robbery and violence in order to feed his habit. R. Feinstein is connecting that with the life of drug dependency⁴⁶.

43. העיקר התשיעי - שבירת התאוה הגשמית. ישיב אל לבו כי התאוה עוללה לנפשו לחטוא ולמשוך העון בחבלי השוא, ויעשה גדר לשמור את דרך התשובה, יפרוש מן התענוגים, ולא ימשך אחר תאוותו גם בדברים המותרים. ויתנהג בדרכי הפרישות ולא יאכל רק לשובע נפשו וקיום גופו, כענין שנאמר (משלי יג:כה) צדיק אכל לשבע נפשו ונבטן רשעים תחסר. ואל יגש אל אשה רק לקיים מצות פריה ורביה או למצות עונה, כי כל זמן שהאדם הולך אחרי התאוה, נמשך אחרי תולדות החומר וירחק מדרך הנפש המשכלת. ואז יתגבר יצרו עליו, כענין שנאמר (דברים לב:טו) וישמן ישרון ויבצעט. ונאמר (שם ח: יב-יד) פן תאכל ושבעת וגו' וזם לבבך ושבחת את ה' אלהיך

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער א אות ל

Sha'arei Teshuva outlines Torah injunctions not to actively increase our physical desires and craving for pleasure.

44. Now, all the desires of the body are the aspect of kelipot (evil forces). This is because the physical desires are extraneous, since the body could exist without them. They are extraneous to the body's existence, just as the kelipot are extraneous. For the main thing is only the fruit, whereas the kelipot (shells) are extraneous. Thus, physical desire overcoming a person is the evil forces overpowering holiness.

Likutei Moharan 62:5:3 (trans Moshe Mykoff, Breslov Research Inst.)

45. אמר ליה רב לחייא בריה: לא תשתי סמא.

פסחים קי.

Rav Chiya warned his son not to ingest certain chemicals.

46. לא תשתי סמא - לא תלמד לשחות סמים, מפני שתקבע להן ווסת ויהא לך שולך ותפזר מעות.

רש"י שם

Rashi explains that the concern is that one will become addicted to them and then squander their money to acquire them.

44. Smag (LT 13) and Smak (15) list the prohibition against forgetting Torah as one of the 613 mitzvot.

45. Research shows that most people who smoke cannabis do so with the intention of clouding their mind.

46. As to the addictive qualities of cannabis when compared to other legal drugs, such as alcohol, see R. Finkelstein's article and Dr. Galper Grossman's response.

47. לא תשתי סמא. אל תשתה סמים מפני שנקצע להם ווסת ויהא לנך שואלך ותפסיד מעות. ואפילו לרפואה לא תשתי אם אפשר לרפואה אחרת.

רשב"ם שם

The Rashbam quotes Rashi and then adds that these chemicals may be permitted for strictly medical use, but even then one should try to find an alternative due to the risk of addiction.

48. דכתיב (ויקרא כה:נה) כִּי־לֹא בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים [עַבְדֵי הָאֱלֹהִים] - עבדי הם, ולא עבדים לעבדים.

בבא מציעא י.

Chazal learn that the Torah prohibits a Jew from becoming controlled or subordinate to anything other than God. This includes addictions or uncontrollable habits.

G] OTHER PROHIBITIONS

49. ועוד שהאב והאם של אלו שמעשנן זה מצטערים מאד אשר עוברין על מצות כבוד אב ואם. ועוד איכא איסור העשה דקדושים תהיו כפירוש הרמב"ן בחומש. וגם הם גורמים לאיסורים הרבה אחרים לבד זה. סוף דבר הוא פשוט וברור שהוא מאיסורים חמורים וצריך להשתדל בכל היכולת להעביר טומאה זו מכל בני ישראל ובפרט מאלו שלומדין בישיבות. והנני ידידו מוקירו, משה פיינשטיין.

ש"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן לה

Rav Feinstein ends his teshuva by invoking other Torah prohibitions that could be broken through smoking cannabis - such as respect for parents⁴⁷, kedoshim tihyu (to refrain from certain hedonistic practices even if these are technically permitted).

- On the issue of parental approval, respect for parents does not allow breach of halacha. So even if parents DO approve of their children smoking cannabis⁴⁸, this would not allow it if it were otherwise halachically prohibited.
- Another important discussion is the halachic principle of Dina deMalchuta Dina. In a jurisdiction where there was a criminal penalty on cannabis use would dina demalchuta effectively prohibit this halachically?
- The parameters of Dina Demalchuta are complex and it applies primarily in financial and regulators areas. It does not usually apply in the same way to areas of more ritual halacha. The question of whether this is a law which is more observed or more breached by the general public also makes a big difference to the halachic application of Dina Demalchuta. It is very likely that Dina Demalchuta would apply to legal restrictions on selling substances.

H] RECENT RESPONSES TO R. FEINSTEIN'S PSAK

- In 2018 R. Dr. Baruch Finkelstein⁴⁹ wrote an extended essay⁵⁰ analyzing R. Feinstein's 1973 psak. His conclusion was that there should no longer be a psak against recreational cannabis use.

50. **סיכום:** לאחר עשורים מספר של מלחמה בסמי המריחואנה והחשיש, תוצרי הקנאביס, עלינו להודות ש"רצון העם ניצח": תופעת השימוש בהם הולכת ומתרחבת גם בקרב אנשים נורמטיביים. תפיסתה כמצויה בזיקה עם "תרבות הנגד" ועם פריקת עול חלפה מן העולם, והיא הופכת ללגיטימית מבחינה חברתית (גם עדיין אינה חוקית). אלו שעדיין רואים בה תופעה פגומה מושפעים מסטריאוטיפים מיושנים ואינם רואים נכוחה את המציאות ו"פוק חזי מאי עמא דבר". היחס המחמיר כלפי תוצרי הקנאביס בגין הנזק לגוף ולחשיבה שהם עשויים לגרום, ובשל סכנת ההתמכרות הטמונה בהם, אינו דומה ליחס שזוכים לו מוצרים אחרים שנוקיהם כבדים יותר וסכנת ההתמכרות להם גדולה יותר. גם אילו יוכח שאכן יש בהם נזק לטווח הארוך, ראוי להותיר את שאלת השימוש לבחירת האדם ולשיקול דעתו - כשם שאדם רשאי לקבל החלטות בנוגע לעניינים אחרים הכוללים תועלת ונזק. בהקשר זה יש לציין כי לקיחת מנת יתר של סמים אלו אינה מסוכנת כלל.

47. Two contemporary poskim have applied this directly to smoking. Yalkut Yosef, Hilchot Kibud Av v'Em (7:17) rules that if a father directs his son not to smoke, even though this does not fall with the specific 'needs' of the father, the son should obey his father and should certainly not smoke in his presence. Rav Eliyashiv ruled (Mevakshei Torah Kibbud Av v'Em Part 1 (Adar 5757) that if the father directs his son not to smoke out of health concerns, even if those are not halachically valid, the son may not smoke in the father's presence or anywhere else where the father will find out.

48. In 2022, 30.7% of US 12th graders reported using cannabis in the past year, with more use by girls than boys. 29.7 percent of 10th graders and 44.5 percent of 12th graders have tried marijuana, with nearly 22.5 percent of 12th graders reporting that they have used marijuana in the past month and 6 percent reporting daily use (see <https://www.mottchildren.org/posts/your-child/marijuana-and-teens>). More and more younger children are coming to school under the influence of cannabis - see <https://www.nytimes.com/2023/05/26/nyregion/nyc-marijuana-kids-schools.html>

49. R. Finkelstein is a known commentator on the writing of R. Feinstein. See his series on the Wisdom of Rabbi Moshe Feinstein at <https://www.yeshiva.co/midrash/category/1468>

50. See <https://www.beithillel.org.il/wp-content/uploads/2019/07/%D7%A7%D7%A0%D7%90%D7%91%D7%99%D7%A1-%D7%91%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%94.pdf>

עיון בתשובתו של הרב פיינשטיין בנידון זה מורה כי הוא התקשה למצוא נימוק הלכתי ממשי לאיסור השימוש בתוצרי הקנאביס, וברור שהוא הושפע מהתפיסה הרואה בו הוללות ופריקת עול. לאור כל הנ"ל ומאחר שלא מצאנו איסור הלכתי על צריכת אלכוהול או משכבי כאבים - אם מחשש להתמכרות, ואם מחשש לאיבוד שליטה או לרפיון בשמירת המצוות - אין מקום לאסור את הקנאביס.

⁵¹ הקנאביס בהלכה, רב ברוך פיינקלשטיין

R. Finkelstein rules that many things have changed significantly since 1973. In particular, what was then seen as a counter-cultural and anti-establishment movement of drug-taking has now, in the case of cannabis, become mainstream in that fully normative people who represent 2025 Western culture have no concerns about taking it⁵². He also considers that there is very little medical danger, certainly compared to other unhealthy habits (such as unhealthy eating) which are not explicitly prohibited in halacha. On R. Feinstein's teshuva, he feels that there was not a clear reason for the prohibition (hence the long list of reasons that R. Feinstein reaches for) and that the prohibition was largely based on sociological considerations. As such, R. Finkelstein rules that recreational cannabis use should be permitted today.

• However, in an 2021 article Dr Sharon Galper Grossman, a respected physician and former faculty member of Harvard Medical School, strongly disagrees with R. Finkelstein's position and upholds R. Feinstein's psak, largely on the grounds that she considers even light cannabis use to be medically dangerous.

I] OTHER POSKIM

51. I am in receipt of your letter which you write as to my opinion regarding the new drug called L.S.D., which is said to have the property of mental stimulation, etc. Biochemistry is not my field, and I cannot express an opinion on the drug you mention, especially as it is still new. However what I can say is that the claim that the said drug can stimulate mystical insight, etc., is not the proper way to attain mystical inspiration, even if it had such a property. The Jewish way is to go from strength to strength, not by means of drugs and other artificial stimulants, which have a place only if they are necessary for the physical health, in accordance with the Mitzva to take care of one's health. I hope that everyone will agree that before any drugs are taken one should first utilize all one's natural capacities, and when this is done truly and fully, I do not think there will be a need to look for artificial stimulants.

1964 letter from the Lubavitcher Rebbe addressed to a student at Cambridge University⁵³

52. I once heard from the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem Mendel Schneerson, of righteous memory, in a private audience, an observation about drugs. He was speaking about the effect on a person taking drugs. He was, incidentally, very careful about not saying anything negative about anybody. He said that the opinion of the Torah in general is that the person should be the master over his or her self, and enslavement of any sort is wrong. Can a person still be the master over himself when involved with drugs and other addictive substances?
- The problem with using any kinds of drugs or almost anything that has a little bit of psychoactive material is the same. Indeed, almost everything is psychoactive, including bread. If one fasts and then takes a piece of bread, it is possible to see how many changes are made in one's psyche. The specific problem, however, with drugs is that people come relatively fast to a point of no return. In truth there is never a point of no return; but one quickly reaches a point from where it is very hard, almost impossible, to return...

R. Adin Steinsaltz (July 4, 2010) from a private audience with the Lubavitcher Rebbe⁵⁴

53. People speak about religious experiences today, trying to stimulate religious experiences with drugs or all kinds of acrobatics while actually engaging in idolatrous practices. But one cannot get a religious experience—that is, a Jewish religious experience—without utilizing the materials of *Halakhah*.

R. Yosef Ber Soloveitchik, *Out of the Whirlwind*, 2003 p. 9

• On September 19, 2019, in response to legalization of recreational marijuana in the state of Illinois, Rav Yona Reiss, the *av beit din* of the Chicago Rabbinical Council, and several other distinguished Chicago rabbinic leaders issued a statement prohibiting its use in the strongest terms and reaffirming Rav Feinstein's teshuva⁵⁵.

51. It is strongly recommended to read the full essay which is available on the link referred to above. R. Finkelstein addresses each of R. Feinstein's arguments in detail.

52. A watershed moment was March 29 1992 when Bill Clinton admitted to having experimented with marijuana during his time at Oxford University, famously claiming that he smoked it but 'didn't inhale it'. This revelation was not detrimental to his subsequent election as US President.

53. For this and other quotes from the Lubavitcher Rebbe on this see <https://shulchanaruchharav.com/from-the-rav-desk-did-the-rebbe-ever-discuss-recreational-drugs/>

54. At https://www.chabad.org/blogs/blog_cdo/aid/1171699/jewish/The-Problem-With-Drugs.htm

55. See also <http://nleresources.com/wp-content/uploads/2019/05/Drugs-Alcohol-April-14-2019.pdf>